

okrajni, in sicer eno zao kraj Rojan, Greto in Novo mesto s sedežem v rojanskem okraju in za ostale mestne okraje s sedežem v del. domu. Krajevnih imamo več. Delali bi brez drugega krivično članom političnega odbora, ako bi dejali, da se oni niso potrudili pri tem delu. Tajniško poročilo, ki smo ga slišali, nam pove, da je bil politični odbor resnično delaven. Bolj je vsemu vzrok dejstvo, da imajo še vse premalo inteligentnih sodrugov, ki bi bili sposobni in voljni prevzeti vodstvo okrajnih ali krajevnih organizacij, kakor tudi dejstvo, da imamo med slovenskimi delavci še vse premalo zanimanja za politično organizacijo. Tudi je res, da se strokovne organizacije ali njihovi voditelji premalo zanimajo za politično organizacijo in da nikakor ne vrše med svojimi člani potrebne politične agitacije. Včasih se človeku zdi, kakor da bi se hotelo odtujiti strokovne organizacije vplivu politične stranke. Pravim, da se zdi, zakaj žalostno bi bilo, ako bi bilo to res.

Razredni boj je politični boj. Tako pravi Marx vsvoji knjigi »Elend der Philosophie«. Tega bi se morali zavedati vsi, ki jim je naloga delati v delavskih organizacijah bodisi gospodarskih, kulturnih, strokovnih ali političnih.

V modernem socialnem boju zavzema važno mesto vprašanje o razmerju med strokovno politično organizacijo. V zadnjem času se je vnela v tem notranjem problemu socialistične stranke živahna razprava. Kongres francoskih sodrugov, ki se je vršil meseca septembra 1912 v Havru, je posvetil največjo pozornost tej točki dnevnega reda.

Razmerje med strokovnimi in političnimi organizacijami je bilo tudi na dnevnem redu zbornice nemške socialne demokracije v Avstriji. Sklepi mednarodnega biroja glede čeških separatistov dajejo razpravi pa še posebej pomen. Stvar toraj zasluži našo pozornost.

Strokovna organizacija ima svoj natančno označen smoter in delokrog. Načeluje in vodi delavstvo v boju zoper podjetnike, bodisi privatne ali državni sami. Toda to ni še vse. Omalovaževali bi pomen strokovne organizacije če bi dejali da je cilj organizacije zboljšanje razmer delavstva na podlagi sedanjega državnega in gospodarskega reda. Težnje strokovne organizacije segajo preko sedanjih gospodarskih in političnih odnosov. Strokovni organizaciji je cilj, ojačanje in izpopolnitev bojne zmoglosti proletariata. Organizacija vodi boj zoper kapitalizem zato, da vrne delavstvu čimveč vrednosti njegove produkcije, da tako gospodarsko in bojno ojači delavski razred na škodo omahujočega kapitalizma.

Organizacija ustvarja razredni značaj delavske gibanja, ker kaže in razjasnjuje pojem razrednih nasprotij. Proletariatu tovarne vodi razredni boj.

Pridobitev višje plače in bolj človeških delovnih pogojev je organizaciji le sredstvo do cilja.

Splošno delavsko gibanje je združiti in usposobiti za socialno osvoboditev človeštva. V spoznanju končnega cilja organizacije je akutna važnost problema. Razredna organizacija ne more biti enostranska in ne imeti le biljnih ciljev. Boj se ima biti na vsej črti in z vsemi sredstvi. Zato je nujna in neizogibna spojitev obeh faktorjev razrednega boja: politične organizacije in strokovne organizacije. Treba je biti v popolni zavesti enakosti pomena strokovnega in političnega gibanja. Stiki, ki vežejo obe organizaciji, so nerazrušljivi gospodarski boj, ki ga proizvoda strokovna organizacija je boj razreda proti razredu in tak boj je hkrati političen boj.

Politična organizacija od druge strani ustvarja z uplivanjem na državo, na zakonodajo in na javnost, pogoje uspešnemu delu in zmagi strokovne organizacije.

Obe formi organizacije sta druga na drugo navezani. Olajšati in pospeševati si imata skupno delo. Interesi stranke in predvsem interesi delavstva so smoter in navodilo takemu delu.

Na Francoskem ni harmonskega razmerja med organizacijami. Zato ni doslednih uspehov. V razpravi na zadnjem kongresu v Havru se je zrcalila neenotnost namenov in ciljev. Nekki delegat je trdil, da le strokovna organizacija zamore koristiti interesom delavstva; politični boji odvračajo proletariata iz ravne in neposredne poti. Griffnelhes je bil pa ravno nasprotnega mnenja. »Politični boji samo izpreminjajo temelje in stike razredov. Gospodarsko organizacijo razumemo v teoriji; v praksi se ne more obsteti, ker ne pobija državnega političnega sistema.« Niso razumeli misla razrednega boja, ki ne more biti enostranski, zato se principi kosajo in njih ideje grede tako očitno navskriž.

Nočemo globlje razmotrivati razmere bratske stranke na Francoskem. Nas zanimajo le stiki med strokovno in politično organizacijo. Skušnja nam pravi, da ni v nobenem slučaju ena organizacija oškodovala samostojnost druge. Politični boj se razvija vzporedno s strokovnim bojem. Ze ta naravni po socialnem zakonu se izvršujoči proces izključuje vsako prednost v boju in razvoju. Splošni razvoj označuje moč in pomen obeh organizacij.

Ze Internacionala se je zavedala teh reči. Na prvem kongresu internacionale je bila sprejeta resolucija, ki določa, da je kapitalizem pobijati ne le na političnem ampak tudi na gospodarskem polju. Ali absurdno in pogubonosno bi bilo zavreči politični boj. Snuvati je zato strokovne organizacije, ki naj podpirajo politični boj v javnih zastopstvih. Sistem modernega dela in kapitalističnega gospodarstva zahteva, da se da boju delavstva obenem gospodarski značaj. Tem organizacijam naj bo cilj politična izprememba sistema.

Torej vsestranski; konsekvntni in smotreni boj na razredno gospodarski in politično razredni podlagi. Najvitalnejši interes strokovne organizacije pa je, da svoje člane tudi politično organizira. Močna politična organizacija ustvarja pogoje zmagi in pridobitvam strokovne organizacije. Harmonizirano sodelovanje

obeh faktorjev, političnega in gospodarskega, je pogoj uveljavljenju delavskega razreda nad premočjo kapitala. V skupnosti borbe je gotovost zmage.

Zadnje vesti.

OBSTRUKCIJA V POSLANSKI ZBORNICI.

Seja brez konca.

Dunaj, 19. decembra. Okolo poldne je češki poslanec Fressl po 16urnem sepetanju s povzdignjenim glasom protestiral proti zatiranju češkega šolstva na Dunaju in končal ob odobranju svojih pajdašev obstrukijsko »govoranco«.

Nato je bil sprejet konec debate.

Češko-radikalna obstrukcija — konkurenčni manever.

Kot generalni contra-govornik je češki separatist dr. Winter pokazal češko-radikalno obstrukcijo v vsej nagoti. Češki radikali ne obstruirajo proti vladi, zakaj dobro vedo, da jo z obstrukcijo ne podržijo. Tudi proti parlamentu ni naperjena njih obstrukcija — parlament je češkim radikalcem prav tako potreben kakor drugim strankam, tudi proti vojaški predlogi ne obstruirajo, pač pa obstruirajo iz demagogije: Volilci, ki se nanje radikalna stranka opira, vidijo še vedno v obstrukciji vsemogočno formulo; zato obstruirajo, da dobe z obstrukcijo agitacijsko orožje proti socialnim demokratom. Ampak socialnim demokratom to orožje ne bo prav nič škodovalo, ker je delavstvo poučeno o nezmislivosti obstrukijske taktike.

Po dolgi vrsti stvarnih popravkov in po zaključni besedi poročevalca dr. Stötzla je bil odklonjen sodrug dr. Liebermanna predlog, da gre zbornica preko vojaške predloge na dnevni red v poimenskem glasovanju z 263 proti 131 glasovom

Nato se je začela

podrobna razprava,

ki se bo izvršila po predlogu krščanskega socialca Finka v eni sami skupini. Češki radikali imajo enega manjšinskega poročevalca (Hübshmann) in enega govornika (Stribnyja), vsled česar bo trajala seja še vsjo noč. Ako ne naštanjemo nepričakovane eksplozije, bo vojaška predloga rešena v četrtek dopoldne.

Manjšinski poročevalec dr. Renner

naglašja v podrobni razpravi, a obstrukcija ni naperjena proti vladni večini, temveč proti opozicijskim strankam, ki so s stvarno kritiko opozorile javnost na nevarnosti vladne predloge. Govornik je obširno utemeljeval od socialnih demokratov predlagane izpremembe, predvsem izpremembo § 4. v tem zmislu, da se vojna tlaka in kontribucije nalože predvsem občinam in deželam, in ne poedincem, dalje da je na osebno tlako poklicati le osebe iz črne vojske. Socialni demokrate bodo zahtevali o § 6. in 9. poimensko glasovanje, ker stoji na stališču, da je treba za ta paragrafa dvotretjinske večine. Skrajni čas je, da se ta vojna demonstracija — in vladna predloga ni drugega — spravi z dnevnega reda.

Češki obstrukcionist.

Ob 9. zvečer je dobil besedo češki radikalec Hübshmann, ki o polnoči še vedno govori. Za njim pride kot prvi govornik na vrsto češki radikalec Stribny, o katerem gre glas, da bo govoril osem ur.

Delovni program.

Dunaj, 19. decembra. Današnja seja se bo nadaljevala brez pavze, da bo rešen zakon o vojni tlaki in o vojnih dajatvah, kar se zgodi najbrž v dopoldanskih urah; potem bo zbornica v naglici rešila še nekaj imunitetnih zadev. Popoldne bo seja proračunskega odseka, kjer ima momentano besedo klerikalni dr. Korosec. Upati je, da zbornica z dolgo sejo ubije tudi klerikalno obstrukcijo. Na petkovi plenarni seji so na vrsti službena pragmatika, provizorni poslovnik in nekaj drobnejših postavc.

RUSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK O EVROPSKEM POLOŽAJU.

Petrograd, 18. decembra. Danes je bila otvoritvena seja četrte dume, katere so se udeležili vsi poslanci. Vse je nestrpno pričakovalo eksplzijo ministrskega predsed. Kokoveca o evropskem položaju in stališču Rusije. Ministrski predsednik Kokovec je začetkom svojega govora napovedal celo vrsto novih zakonskih predlog in reform, nakar je prešel na internacijonalni položaj in izjavil: **Sijajne zmage balkanskih Slovanov so nehotne vzbudile v našem narodu nezmerne simpatije.** Kot slovenski in pravoslavni veselili, ki je žrtvovala velikanse žrtve za osvoboditev balkanskih Slovanov, Rusiji ne more biti vseeno, ako bi sedaj balkanskim državam, ki so preliše s svojo krvjo vso Turčijo, skušali kdo iztrgati sadove njih uspehov. Na ta način bi namreč čisto gotovo v bodočnosti zopet nastale komplikacije na Balkanu. V svesti si naših tradicij in javnega mnenja, ki je odločno na strani balkanskih držav, bomo znali ceniti balkanske dogodke, ne da bi pri tem spreminjali svojega stališča. Zvesti zaveznici Franciji in antanti bomo delovali na to, da se evropski spor reši mirnim putem v vsestransko zadovoljstvo. Od londonske poslaniške konference pričakujemo najboljših uspehov. Vlada ne bo sprejela stališča, ki ga je zavzemala od vsega začetka in ki stremi po miru. Nikdar ni dala povera za sumničevje, da hoče iz sebičnih razlogov poostriži konflikt. Velesile vodilo prav tehtni vzroki, da ne tirajo sedanjih zapletljajev do one meje, ki bi ogrožala evropski mir. Ruská vlada upa, da bo solidarno postopanje, ki ga goje vse velesile, privedlo do rešitve, ki bo odgovarjala njenim interesom in opravičenim zahtevam balkanskih držav. Ruská vlada je prežeta z odkritosrečno željo delovati z vsemi sredstvi za ohranitev miru in upa, da bo njeno delovanje uspešno in da bodoči do-

godki ne bodo zadeli življenskih interesov Rusije, ki jih moramo z vsemi močmi braniti. — Govor ministrskega predsednika je trajal skoraj eno uro in večkrat je zbornica prekinila njegova izvajanja z burnim odobravanjem, zlasti pri točkah, ko je govoril o Rusiji in balkanskih Slovanih. Duma je bila nato odgodena do petka.

DI SAN GIULIANO O TROZVEZI.

Rim, 19. decembra. V italijanski zbornici je vnarnji minister di San Giuliano odgovarjal na interpellacijo republikanac Barzilaja o obnovitvi trozveze. Dejal je: Mednarodni položaj Italije je zasnovan na trozvezi, ki je omogočila našo lasko akcijo, združeno z velikimi težkočami in nevarnostmi. Trozveza, sloneča na medsebojnem zaupanju, donáša vsem zaveznikom najlepše sadove.

SRBSKI DUNAJSKI POSLANIK PRI BERCHTOLDU.

Dunaj, 19. decembra. Novi srbski poslanik je bil včeraj pri Berchtoldu nad poldrugo uro. Jovanović se je izrazil zelo zadovoljno o sprejemu. Upa, da se bodo vse težkoče rešile mirnim putem. Dogovor med Avstrijsko-Ogrsko in Srbijo se bo pričel čimpreje, a prej mora sprejeti cesar Jovanovića v avdijenci.

KONFERENCA VELEPOSŁANIKOV RAZPRAVLJA O ALBANIJU.

Pariz, 19. decembra. Poseben dopisnik »Matina« v Londonu poroča: Sodí se, da so razpravljali poslalniki na svoji prvi seji o albanškem vprašanju.

MIROVNA POGAJANJA V LONDONU.

Turki ne dovolijo udeležbe Grkom.

Carigrad, 18. decembra. Snoči so dobili turški pooblaščenči v Londonu nalogo, da prenehajo takoj pogajanja, ako bodo balkanski pooblaščenči zahtevali udeležbo grških delegatov, ne da bi Grška podpisala premirje. Porta je poslala v London svojega finančnega konzulenta Crawforda, da pomaga turškim delegatom pri finančnih vprašanjih.

Grški pooblaščenči in nadaljevanje vojne.

Pariz, 18. decembra. Izredni londonski dopisnik »Matina« Hedeman je imel pogovor z bolgarskim pooblaščencom Danevom. Na vprašanje, kaj da bodo naredili balkanski pooblaščenči ako izjavijo turški delegatje v četrtek, se ne morejo pogajati z Grško, je Danev odgovoril: Skupaj smo se bili in skupaj hočemo skleniti mir. Ako bo porta vstrajala na dosedanjem stališču, tem slabše zanjo. Tedaj nam ne preostaja drugega, kakor da se poslovimo: Na svidenje pri Čataldži! Prišli smo v London, da storimo, kar je v naši moči za mir. Ako se ne mara pogajati Turčija z Grško, dokler ta ne podpisše premirja, tedaj opravi Turčija lahko tudi brez nas. Ampak hudo bi bilo, ako bi si delala Turčija posebne iluzije. Dokler smo v Londonu, smo pripravljani prepustiti Turčiji Carigrad in del Tracije. Tako ostane Turčija lahko še nadalje evropske velevlást. Ako nas pa prisili, da se vrnemo pred Čataldžo, tedaj bo odbilo Turčiji za vedno v Evropi.

Dopisnik je dejal na to: Ako bodo izjavili turški delegatje na prihodnji seji, da porta ne more izpremeniti svojih navodil, bodešte razbili pogajanja?

Da! Nedvomno! — je izjavil odločno Danev. Toda ne verjamem, da bo Turčija odklonila naše želje glede novih navodil svojim pooblaščencom.

Dopisnik poroča nadalje, da bodo balkanski pooblaščenči naprosili angleško vlado, naj imenuje angleškega uradnika na čelo konferenčnega tajništva.

Turško-avstrijski dogovor?

Rim, 18. decembra. »Massaggero« piše, da bi se bilo lahko preprečilo zavlačevanje mirovniš pogajanj do četrтка. Ta podaljšani rok da mnogo misliti. Govori se, da sta se Turčija in Avstrija v zadnjem trenutku dogovorili. Turčija naj nadalje vstraja proti Bolgarom in proti Grkom, med tem bi pa Avstrija obdelovala Srbijo. Nihče pa ne verjame, da bi zavezniki pustili Grško osamljeno.

Turška zavlačuje.

London, 18. decembra. Ko so pri včerašnjí mirovni konferenci delegati prebrali svoja pooblastila, je Rešid paša prebral pooblastilo, v katerem je bil samo pasus, da se turški delegati pogajajo z Srbsko, Bolgarsko in Črno goro. Danev, ki je imel ravno predsedstvo je takoj izjavil, da je pooblastilo nepopolno. Rešid paša je odgovoril, da se Turčija tako dolgo z Grško ne more pogajati, dokler je Turčija z Grško v vojnem stanju. Danev je na to izjavil, da ta izgovor ne sme in ne more obveljati. Osman Nizami paša je predlagal, naj se prične razprava z Bolgarsko, Srbsko in Črno goro, med tem pa naj da turška vlada svojim delegatom novo izjavo. Danev se je temu protivil, ter je izjavil, da se bodo vršila pogajanja skupno in da se preloži seja na četrtek, da izpolne turški delegati pooblastila, ali pa se pogajanja ne vrše.

TURČIJA SE PRIPRAVLJA ZA NADALJEVANJE VOJNE.

Ketmorajni, 19. decembra. Iz Carigrada poročajo: V vojnem ministristvu so trdno prepričani, da se bo vojna nadaljevala. Iz Konstanca prihajajo vedno novi transporti konj in vojnega materiala. Iz Trapeuntu je prišlo 1600 redifov.

POMORSKA BITKA PRED DARDANELAMI.

Pretirane vesti.

London, 18. decembra. »Times« je dobil iz Carigrada brzovjavko, ki pravi, da od vse bitke pred Dardanelami ni res nič drugega kot to, da sta eskadri oddali nekoliko streljev iz topov in sicer v oddaljenosti 7 morskih milj. Turki sicer trde, da so pokvarili grško križarko »Averov«. Toda ne morejo tega dokazati. Grki so pa pora-

bili veliko streliva in so končno ubili turškega pomorščaka.

Grki govore o zmagi.

Atene, 18. decembra. Mornariški minister je izdal dnevno povelje v katerem izreka svoje veselje nad zmago grškega brodograja v bitki pred Dardanelami. Ta pomorska grška zmaga da pomeni zmago balkanske zveze. Listi slavijo zmago in pravijo, da sta bili turški križarki »Barbarossa« in »Torgut Šefket« močno pokvarjeni.

Turki se vesele svoje zmage.

Carigrad, 18. decembra. »Alendu« poroča o pomorski bitki pred Dardanelami, o kateri pravi, da je donesla popolno zmago turškemu brodograju. Pravi, da bo ta zmaga močno vplivala na tok mirovniš razprav v Londonu.

PADEC JANINE.

London, 19. decembra. »Daily Telegraph« poročajo iz Carigrada: Včeraj je dospela sem vest, da se je Janina vdala. Vest ni bila uradno potrjena. Pričakuje se spopad grških čet s četami Džavid paše, ki je okupiral močne pozicije pri Gramosu.

KOLERA.

Carigrad, 19. decembra. Včeraj in predvčerašnjim se je izvedelo za 80 novih slučajev kolere. Umrlo jih je včeraj 95. V Gedi pa je bilo od 26. novembra do včeraj 395 slučajev in 393 mrtvih.

IZREDNO BOLGARSKO POSOJILO.

Sofija, 19. decembra. Bolgarska vlada je vložila na prihodnjem zasedanju sobranja predlogo glede izrednega posojila v znesku 6 milijonov za uvedbo administracije, pošte in telegrafa v okupiranih pokrajinah.

RUDARSKA NEZGODA.

Dortmund, 18. decembra. V rovu »Minister Achenbach« je bila eksplozija ob 8. zjutraj. Do sedmih zvečer so dobili iz rova 43 mrtvih in 13 ranjenih.

VELIKA NESREČA NA KRIŽARKI.

Karlskrone, 19. decembra. Danes se je zgodila na križarki »Thule« velika nesreča, ker se je izprožil na vajah strel iz topa pred časom. En vojak je bil ubit, dva pa težko ranjena. Druga dva sta dobila nevarne opekline.

1,000.000 vinarjev

za tiskovni sklad »Zarje«

52. izkaz:

Ob priliki odhoda sodrugov Šlesingerja in Zupana v Ameriko nabrano v gostilni Vergies na Savi 545 vin., vesela družba v gostilni pri Jelenu na Savi po sodruhu Zugwitzu 98 vin., Miloš Obilič 30 vin., A. Perlot nabral v gostilni Pertot v Narežinih 380 vin., A. Jerkič Dobravje 100 vin., D. K. mesto pijske 100 vin., Juditič Metlika, zato ker je vzel samo en kolekar 120 vin., na veselici v Hrastrniku 1174 vin., N. i. C. v Trstu 100 vin., nabrano v gostilni International v Trstu 1. dec. 750 vin., Šancer 20 vin., na shodu kamnoseških delavcev v Sovodnjah: Molič 20 vin., Leston 30 vin., P. Tomšič 20 vin., Cijan 20 vin., Taboj 30 vin., Nanut 32 vin., Ožkoč 40 vin., Devetak 22 vin., Zavadin 10 vin., Brojnik 20 vin., Cotič 40 vin., Fr. Tomšič 40 vin., Ivačan 100 vin., Vuk 20 vin., Uršič 20 vin., Bergamoš 20 v.

Skupaj 233256 + 8901 = 237157 vin.

Trst.

Tržaško narodnjaško gobezdalo, ki se piše »Edinost« nadaljuje s priobčevanjem najneumnejših laži o socialnih demokratih. Pač vemo, da so uredniki tržaške »Edinosti« nespošobni haviti se z resnimi vprašanji in vzgojevalnimi predmeti. Razumeti pa moramo, čemu neki stremi vodstvo »Edinosti« po tem, da ohrani svojemu listu prvenstvo glede gluposti in čemu izdaja list v sramoto slovenskemu narodu. V včerašnjih številki pripoveduje to narodnjaško gobezdalo, da so ypili nekateri socialni demokrateje »Živel socializem in abbasso s ščavi«. Eden da je celo dejal drugemu, ki je bil pozvan pod orožje, glej, da prinesesh s seboj vsaj nekaj glav tistih prokletih ščavov. Nadalje pripoveduje, da uganjajo socialni demokrateje enake reči na Proseku, Kontovelju, Barkovljah, Sv. Ivanu in Škednju. Za vsem tem se obrača »Edinost« do slovenskih intelektualcev, v socialni demokraciji z vprašanjem; ali se jim še ne oplaša vest, da bi z energično besedo napravili konec takemu nesocialističnemu početu od strani socialnih demokratov. Ne vemo, ako socialistični intelektualci sploh čitajo »Edinost«. Gotovi smo pa, da se onim našim intelektualcem, ki še čitajo »Edinost« obrača želodec vsikdar, kadar jo vzamejo v roke. In čudimo se, kako je mogoče, da še niso vzeli resnični narodni intelektualci šibe v roke in zapodili iz svojih vrst vsi tisto duševno revščino, ki vsiljuje potom »Edinosti« v svet svoje oslarije. Ali si mislijo gospodje pri »Edinosti«, da bodo z gonjo proti socialnim demokratom pokrili krizo v svojih finančnih zavodih? Ni treba, da bi se »Edinost« jokala, češ da znamo operirati le s psokvami. Z njo se ne da drugače polemizirati in nobena psokva ne more biti tako ostudna kakor so njene laži in njena obrekovanja.

Tržaški »Edinosti«, ki se tako rada baha s svojo lojalnostjo in poštenostjo in ki očita tako rada vsem različne hibe, bi priporočali, naj objavi popravek, ki ji ga je poslalo vodstvo naše zidsarske organizacije glede na očitke nekega zidarja iz Bazovice. Vemo, da ni prijeto objavljanje popravkov, ampak obrekovalci bi morali biti vedno na to pripravljani.

Napredek N. D. O. Narodna delavska organizacija se tako lepo razvija in je njen napredek tako velik, da hodi njena takozvana narodna godba gost celo k veterinarjem in se je v to svrho naučila znano »O du mein Osterreich«. To gre kupor, kakor člani narodnega odbora za volitve v zavarovalnico zoper nezgode, ki je sestavljen iz liberalnih, klerikalnih in

»narodnodelavskih« elementov. Vsem komandirajo seveda klerikalci.

— **Naše tržaške konzumne zadruge** nadaljujejo svojo pot naprej v največjo korist našega delavstva. V četrtek 12. t. m. so otvorile svoje XVIII. skladišče in sicer v občinskih hišah na Vrdeh št. 11 serije b. Kakor vsa druga, tako je preskrbljeno tudi to skladišče s popolnoma svežim blagom. In kakor v vseh drugih, tako se dobe tudi v tem skladišču jedila, kolonialno blago, kuhinjske priprave, kruh, pečen v zadržni pekarni, mleko i vino, delavske obleke, mirodila, zdravila itd. Cene so enake kakor v vseh drugih skladiščih. Skladišče je prav lično urejeno in je preskrbljeno z vsemi higijeničnimi napravami. Odprto bo vsak dan od 7. zjutraj do 7. zvečer, ob sobotah pa do 9. zvečer. Novi člani se sprejemajo tudi v tem skladišču kakor v drugih. Sodrugom iz Vrdele priporočamo, da postanejo člani naših zadrug v kolikor mogoče največjem številu. Ne bi smelo biti ene delavske družine, ki bi ne bila udeležena pri naših zadržnih in ki ne bi kupovala blaga v zadržnih skladiščih. Delavci, pridružite se tudi delu na zadržnem polju!

— **Silvestrov večer pevskega odseka** društva »Ljudski oder«. Kakor smo že včeraj poročali, nahaja se na sporedu veselice na Silvestrovo tudi točka: srečolov. Ker ima odbor že itak velike stroške za prireditev te veselice, vabimo tem potom sodruge in prijatelje najvljudneje, da se nas spomnijo s kakim darilom. Vsako, tudi najmanjše darilce je dobrodošlo. Darila sprejema odbor in sodrug Vrabec Drago, Via Miramar št. 7.

— **Odkritje spomenika cesarice Elizabete** se je izvršilo v nedeljo mirno in v redu ob navzočnosti nadvojvode Franca Salvatorja, princese Elizabete Windisch-Gaetz, tržaškega namestnika, župana Valeria, italijanskih nacionalističnih državnozbornikov poslancev Gasceja in Pitacca in zastopnikov raznih drugih oblasti, korporacij in veterancev. Škof Karlin je pa prečital mašo. Z umetniški strani je spomenik precej lepo delo dunajskega kiparja Seiferta.

— **Mlad zločinček**. V nedeljo popoldne okoli pol 4. je desetleten pobalin ranil z nožem desetletnega vajenca Julija Simonoto, ki je na nauku v neki mlekarni. Pred dvema dnevi je peljal svoj voziček po ulici Campo S. Giacomo. Mlad pobalin ga je najprej obmetaval s kamenjem in mu potem nagajal pred vozom, da ni mogel naprej. Ko se je vsled tega razjezil, je privoščil mlademu zaušnico. Pobalin se je maščeval in ranil včeraj Julija v spodnji del trebuha in sicer zelo težko. Julija so peljali takoj v bolnišnico, kjer so ga operirali in upajo, da mu ohranijo življenje. Nesrečnež je živel s petnajstletno sestro Artemizijo. Mati jima je umrla pred leti, ko se je vsa družina vrnila iz Amerike v Trst. Oče se je pa pred mesci zopet povrnil v Ameriko in pustil Julija in Artemizo usodi. Zgodbe vsakdanjega življenja revnega ljudstva.

— **Ranjen kmet**. Včeraj zjutraj je bil sprejet v tržaško bolnišnico kmetovalec Josip Križman iz Saleža, katerega je kmetovalec Josip Orilanc tudi iz Saleža ustrelil trikrat z revolverjem. Stanje Križmanovo je nevarno.

— **Smrtna nezgoda vojaka na straži**. Vojaka, ki je stal na straži na železniškem mostu blizu Prvačine je zadel brzovlak in ga popolnoma razmesaril.

— **Tatvina v tehničnem zavodu v Trstu**. Na tem zavodu opažajo že več mesecev velike tatvine železa posebno pa bron in kositarja. Skupna škoda znaša do sedaj že čez 10.000 K. Končno se je vendar le posrečilo, da so tatove zasledili. Metali so namreč delavci livarji ukradene dele čez zid, na drugi strani pa so njihovi tovariši pobirali ukradeno blago. Aretirali so 7 livarjev, ki so tatvino priznali. Obdržali so vse v preiskovalnem zaporu.

Delavsko gibanje.

— **Pekovska stavka v Zagrebu**. V zagrebški delniški pekarni so pekovski delavci stopili v stavko. Vodstvo pekarnice je razposlalo tudi v slovenske kraje agente, ki naj nabere stavkokažov. Pekovskim delavcem se je Zagreba strogo izogibati!

— **V tovarni koles »Helical Premier«** v Hebu na Češkem stavkajo kovinski delavci že 8 tednov in kakor kaže, bo stavka še dalje trajala; delavci so vsi organizirani, zato je ni mogoče slati, da bi se delavstvo vdalo podjetniškemu terorizmu. Proti stavkujočim se bojuje vse: župan, politična oblast, policija, klerikalni delavci, liberalno in klerikalno časopisje, skratka vsa meščanska garda, a kljub temu organizirano delavstvo ne bo klonilo tilnika, delavci so solidarni in nobenemu ne prihaja na misel, da bi se vrnil na delo pod starimi pogoji. Tovarna si hoče na zvit način pomagati, dobiti hoče kolesa od drugih tovarn in jih prodajati pod lastnim imenom svojim odjemalcem: na-

jeja je tudi nekaj stavkokažov, katerih pa ni mogla uporabiti, ker niso zmogli za dobro delo, zato je jih tudi že odslovila. Delavci so danes glavni konsument koles, kdo se pa danes drugi vozi kot delavci! Zatorej se obračamo do Vas s prošnjo, ne prosimo Vas denarja, temveč delavske solidarnosti. Tovarna ima za svoja kolesa več znamk zatorej jih vam tu objavimo in sicer so: Alfa, Start, Rival, Torpedo, Attila, Jakobi, Regent, Bitt, Helical-Premier, Premier, Sun, Imperial, Juno, Keiserburg, Briania, Arozad, Orel, Postillon, Wandel, Turnl, Tevtonia, Wolf-Rad, Venus, Zeman, Kontreck, Gengl, Merkus, Sultan, Zugvogel, Glocknerer in Gebirgsrad, kolesa, ki so debelo natisnjena, so tudi v naših krajih zelo razširjena, kar navajamo v orientacijo delavstva. Na zavednost slovenskih kovinarjev apeliramo, da nihče pri tej tvrdki ne išče dela. Prodajalce koles pa prosimo, da ne prodajajo teh koles, dokler stavka ni končana.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Globoko užalošeni ob nenadni in prebitki izgubi predragega sina, oziroma brata, nečaka in bratranca, gospoda

Ivana Zupančiča

c. kr. mašinista

smo dobili toliko tolažilnih znakov sočutja, da se nam ni moči vsem ustneno zahvaliti. Zatorej se zahvaljujemo tem potom prečastiti duhovščini, slav. godbenemu društvu za darovani venec in prekrasne žalostinke, vsem tovaršem predragega pokojnika za venec in vsem, ki so nas tolažili in izkazali nepozabnemu zadnjo čast.

Idrija, 12. grudnia 1912.

Rodbine Zupančič, Blažič, Štajer.

Iščemo

učitelja Bulgarščine

Fismene ponudbe pod V. W. poštni predal št. 26 Ljubljana.

Lepa in dobra

jabolka

razpošilja proti povzetju od 20 kg naprej, po 12-30 vin. kg

ANDREJ OSET, posestnik

Tolsti vrh, pošta Guštanj, Koroško.

Kdor ljubi dobro kavo

naj vporablja kot prídadek samo

= pravi „Franck“, =

ki se spozna po tvornični znamki, t. j. kavinem mlinčku.

Tovarna v Zagrebu.

Bioglobin

zdravniško priporočeno

dijetično sredstvo.

Kri tvoreča pijača izvrstnega okusa.

Odlično jačilno in krepilno sredstvo za mlade in stare.

V steklenicah po 3 K 50 vin. in 2 K v vsaki lekarni.

Moderna veda in socializem

Napisal Enrico Ferri. Poslovenit M. J-č.

To knjigo toplo priporočamo. Cena 1-20 K.

Dobi se v vseh knjigarnah in v založbi »Zarje«.

Žepni koledar

za delavce sploh in prometne uslužbence za navadno leto 1913.

Ta žepni koledar je obsežnejši od dosedanjih in je jako primeren za vsakdanjo rabo. Razpošilja se začne najkasneje 15. novembra. — Vsebina: Koledar. — Dohodki in stroški. — Kolkovne lestvice. — Inozemske denarne vrednosti v kronski veljavi. — Množila razpredelnice. — Stare in nove mere. — Koliko plačam osebne dohodnine. — Koliko plačam vojne takse. — Poštni in brzojavni tarif. — Dr Viktor Adler. — Demon alkohol. — Dolžina železnic in brzojavnih naprav cele zemlje. — Priporočljive knjige založbe »Zarje«. — Najvažnejše določbe v zavarovalnici proti nezgodam. — Novi mezdni zakon za rudništvo. — Stavke v Avstriji leta 1911. — Dolžine raznih železnic na zemlji. — Tri Aškerceve pesmi: Poslednji akord, Svetnica, Karnevalska balada. — Za »Zarje«. — Največja mesta na zemlji. — Obrtna sodišča v južnih avstrijskih deželah. — Obrtna nadzorništva v južnih avstrijskih deželah. — Pisatelj Ivan Cankar (slika). Pomen nekaterih parlamentarnih besed. — Napoleon Bonaparte (aforizmi ob stoletnici). — Beleške za vsak dan v letu. — Oglasi.

Cena posameznim izvodom 1 K, po pošti 10 vinarjev več. Z naročilom po pošti je najbolje poslati tudi denar, da se ne povečajo (s priporočilom) poštni stroški. Dobival se bo pri upravi »Zarje« v Ljubljani po zaupnikih.

Najnovije! Najnovije!

Maksim Gorkij

„Mati“.

Cena K 4.—.

To pohvalno delo slavnega ruskega pisatelja je izšlo te dni. Dobiva se po vseh knjigarnah, kakor tudi v založbi »Zarje« v Ljubljani, ki je knjigo založila in izdala.

Važno za vsakega delavca!

Izšlo je že vseh 5 zvezkov dela

Temeljna načela socialne demokracije

(Erfurtski program)

Napisal Karol Kautsky. — Poslovenit Anton Kristan (1-4) in F. P. (zvezek).

Cena vsem zvezkom K 1-70. — Posamezni zvezki imajo naslove: I. Kdo uničuje proizvodnjo v malem? Cena 30 vin. II. Proletariat. Cena vin. III. Kapitalistični razred. Cena 30 vin. IV. Država prihodnosti. Cena 40 vin. V. Razredni boj. Cena 40 vin. Dobi se v vseh knjigarnah kakor tudi v založbi »Zarje«.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon Pod Trančo

Velika zaloga suhih vencev.

Izdelovanje šopkov, vencev, trakov itd.

Okusno delo in zmerne cene.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Vrtnarija na Tržaški cesti 34.

St. 919/pr.

Razglas.

Podpisani mestni magistrat daje v smislu razpisa c. kr. deželnega predsedstva z dne 14. t. m. št. 3905/pr. občinstvu nastopno na znanje:

Vse železniške proge so zasedle vojaške straže.

Le-te imajo povelje, da ustavijo in aretujejo vsakogar, kdor bi se potikal v bližini železniške proge, odnosno po njej hodil, ne da bi se zamogel zadostno izkazati, ter da rabijo orožje proti vsakomur, ki bi v svrhu preprečenja aretacije hotel pobegniti, odnosno ne bi obstal na prvi poziv: „Halt! wer da?“.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 14. decembra 1912.

Zupan:

Dr. Ivan Tavčar l. r.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani Rezervni zaklad nad K 700.000.

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.